

Taloussuutisia Moskovasta 26.2.-11.3.2009

	2007	2008 vuosineljänneks:			
		1.	2.	3.	4.
BKT:n kasvu, %	8,1	8,5	7,5	6,2	1
Federaation budjettijäämä, % BKT:sta	5,4	6,8	7,5	10,2	-7
Ulkomaankauppa (tavarakauppa)					
* viennin kasvu euroissa laskettuna, %	7	34	31	40	-2
* tuonnin kasvu euroissa laskettuna, %	29	23	23	31	15
(lähde: Venäjän keskuspankki)					
* viennin kasvu Suomeen euroissa, %	8	35	36	26	-10
* tuonnin kasvu Suomesta euroissa, %	8	18	28	20	-8
(lähde: Suomen tullit)					
<i>Kaikki %-muutokset vuoden takaisesta eli edellisen vuoden vastaavasta aikajaksosta.</i>					
Valtion ulkomainen velka 30.9.2008	31 mrd. USD				
Yritysten ja pankkien ulkomainen velka 30.9.2008	498 mrd. USD				
Valtion kahden ylijäämärahaston varat 28.2.2009	220 mrd. USD				
Valuuttavaranto 6.3.2009	381 mrd. USD				
Ruplan kurssi 12.3.2009	USD = 35,12 RUB	EUR = 44,43 RUB			
Raakaöljyn hinta 10.3.2009	Urals 44,51 USD/bbl	Brent 45,41 USD/bbl			

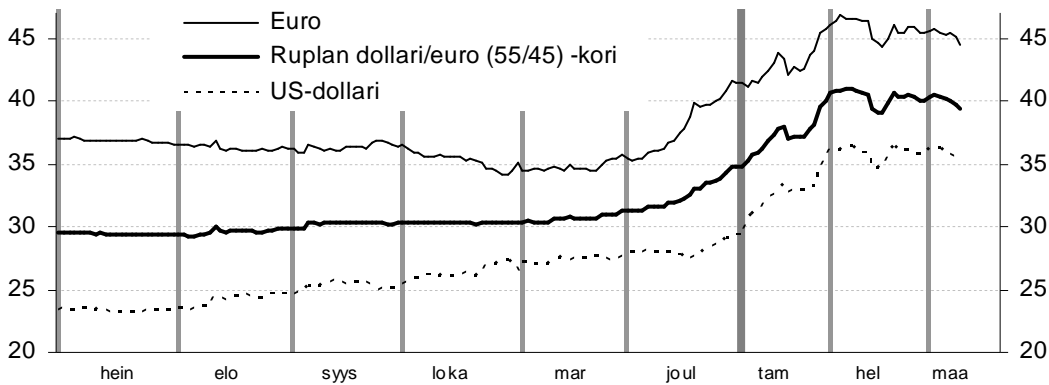
Talouksen kehitys ja talouspolitiikka

Kuluttajahintojen nousu nopeutui lähes 14 prosenttiin helmikuussa. Elintarvikkeiden hintojen nousu nopeutui yli 16 prosenttiin, muiden tavaroiden yli 9 prosenttiin ja palvelujen 17 prosenttiin. Peruselintarvikkeiden kallistuminen kuitenkin hidastui ja oli alle 13 %. Monet tarkkailijat ovat odottaneet sitä, että joulutammikuussa tapahtunut ruplan heikentyminen alkaa nostaa tuontitavaroiden kuluttajahintoja. Lisäksi useiden arvioiden mukaan nopea palkkojen nousu ja budjettitulojen lisääminen vuonna 2008 nostavat hintoja viiveellä.

Viranomaiset korottivat arviotaan työttömyyden kasvusta. Sosiaali- ja terveysministeri Tatjana Golikovan mukaan työvoimatoimistoihin rekisteröityneiden työttömien määrä voi nousta tämän vuoden loppuun mennessä 2,8 miljoonaan helmikuun lopun 2 miljoonasta. Tiedotusvälineet ovat muistuttaneet siitä, että kansainvälisen työjärjestön ILO:n menetelmin tehdyn virallisen kuukausikyselyn mukaan työttömiä oli tammikuussa yli 6 miljoonaa henkilöä. Ne ovat esitelleet analyytikkojen laskelmia, joiden mukaan sosiaali- ja terveysministeriön arvio rekisteröityneiden työttömien määrän kasvusta merkitsisi helposti em. ILO-työttömyyden nousua tämän vuoden aikana 8-9 miljoonaan henkilöön eli 10-12 prosenttiin työvoimasta, vaikka rekisteröityneiden työttömien osuus työttömistä nousisi huomattavasti.

Ruplaa on tukenut vaihtotaseen ylijäämä ja pääoman ulosvirtauksen pieneneminen. Ruplan kurssi on ollut vakaa viimeisen kahden viikon aikana ja on 4 % ylempänä kuin keskuspankin ilmoittaman vaihteluvälin alaraja. Keskuspankin varapääjohtaja Aleksei Uljukajev valaisi vakauden taustaa toteamalla, että Venäjän kauppa- ja vaihtotase oli tammi-helmikuussa hieman ylijäämäinen. Tämä johtuu tuonnin syvästä pudotuksesta. Uljukajevin mukaan pääomaa virtasi nettomääräisesti ulkomaille hyvin vähän helmikuussa. Pääoman poistumista vähentää osaltaan se, että eräät venäläiset yritykset ovat saaneet neuvoteltua venytyksiä ulkomaisen velkansa maksuaikatauluihin. Helmikuussa keskuspankin ei tarvinnut tukea ruplaa kotimaisilla valuuttamarkkinoilla, joilla sen operoinnit olivat nettomääräisesti jopa hieman valuuttaostojen puolella, ensimmäisen kerran sitten viime elokuun.

Euron, ruplan ja ruplan dollari/euro -korin kurssi ruplissa 1.7.2008-12.3.2009

Lähde: Venäjän keskuspankki

Viranomaiset ennakoivat pankkien rästiluohtojen kasvavan merkittävästi. Keskuspankki ja finanssiministeriö arvioivat, että rästissä olevien luottojen osuus pankkien koko luottokannasta voi kasvaa 10 prosenttiin tämän vuoden loppuun mennessä. Presidentin neuvonantajan Arkadi Dvorkovitshin mukaan osuus voi olla vuoden lopussa 10-20 %, ja valtiolta saatetaan tarvita lisää tukirahoitusta. Finanssiministeri arvioi 30 suurimman pankin joutuvan tekemään tänä vuonna tappiovarauksia summalla, joka yli kaksinkertaistaa niiden **tappiovarausten** kannan. Tappiovaraukset pienentävät toiminnan tulosta. Tähän mennessä **rahoitustukia** keskuspankista ja federaation budjetista on ilmoitettu tarvittaessa tulevan 200 mrd. euroa (yli viidesosa BKT:sta), josta käytössä on vajaa puolet ja siitä lähes puolet keskuspankin vakuudettomina tukiluottoina pankeille.

Federaation kahden vararahaston varojen sijoituskohteiksi rajattiin lähes yksinomaan ulkovaltioiden velkapaperit. Finanssiministerin päätöksellä 24.2. federaation reservirahaston varoista tulisi sijoittaa 95 % ulkomaisten valtioiden velkakirjoihin ja loput kansainvälisten rahoitusjärjestöjen velkakirjoihin. Näistä osuuksista saa poiketa korkeintaan +/-5 %. Kansallisen hyvinvoinnin rahaston valuutoissa olevat varat on sijoitettava kokonaan ulkovaltioiden velkakirjoihin. Tämän rahaston varoista vajaa 15 % on ruplatalletuksina valtion Vneshekonombank-rahoituslaitoksessa. Aiemmat mahdollisuudet sijoittaa rahastojen varoja myös ulkomaisten valtionlaitosten ja keskuspankkien velkapapereihin, ulkomaisiin pankkeihin sekä ulkomaisten yritysten velkapapereihin ja osakkeisiin poistettiin. Reservirahaston varoja (12 % BKT:sta) tarvitaan tänä vuonna federaation budjettivajeen (ennakkoarvio 8 % BKT:sta) rahoittamiseen. Hyvinvointirahastossa on varoja 7 % BKT:sta.

Puolustusministeriön budjettia leikataan kuluvana vuonna 8 %. Varapuolustusministeri Ljubov Kudelinan mukaan tämä ei kuitenkaan tule vaikuttamaan puolustusvoimien sosiaalisiin menoihin eikä asehankintoihin.

Alueiden budjettimenojen karsinta käynnissä. Jotta menot vastaisivat aluekehitysministeriön arvioimia aluebudjettien tuloja, menoja pitäisi karsia tänä vuonna lähemmäs kymmenesosalla vuodesta 2008 - toisaalta ministeriön mukaan tälle vuodelle siirtyy viime vuodelta sen verran käyttämättömiä budjettivaroja, että ne voivat täyttää puolet em. menojen karsimistarpeesta. Silti 25 aluetta ei selviäisi tänä vuonna juoksevista menoistaan. **Moskovan** tuoreen tarkistuksen valossa kaupungin budjettimenot kasvaisivat tänä vuonna viime vuoden toteutuneista menoista, tosin selvästi inflaatiota hitaammin.

Presidentin talousneuvonantaja Arkadi Dvorkovitsh on ollut viime aikoina näkyvästi esillä kommentoimassa Venäjän talousnäkyviä. Krasnojarskin talousfoorumissa hän puhui valtionavusta yrityksille kovin toiseen sävyyn kuin hallitus viime aikoina - **valtio ei hänen mukaansa aio pelastaa ketään** vaan odottaa yritysten ottavan vastuuta omasta tilanteestaan. Dvorkovitsh totesi myös, ettei valtio ole erityisen hyvin valmistautunut mahdollisesti pitkittyvän talouskriisin hoitoon. Finanssiministeri Aleksei Kudrin korosti vastikään, että korkeaan öljyn hintaan perustuva federaation hyväksytty **budjetti 2010-2011 perutaan**, sillä menoleikkausten sijaan on parempi miettiä prioriteetit uudelleen. Presidentti Medvedev on vaatinut hallitusta kirjoittamaan kriisiohjelmansa kansantajuisempaan muotoon.

Valtiovarainministeriö haluaa leikata valtionkorporaatioiden palkkoja. Valtionkorporaatioiden, kuten *Rosnanon* ja *Olimpstroin*, johtajat ansaitsevat 3-4 kertaa enemmän kuin ministerit ja myös korporaatioiden muilla tasoilla palkkojen sanotaan olevan "poikkeuksellisen korkeita". **Presidentin ja pääministerin kansliat** ovat ilmoittaneet vähentävänsä henkilöstöä.

Teollisuus

Metalliteollisuuden jättiyrityksen perustaminen jäihin. Koko alkuvuoden ajan Venäjällä pyörineille spekulatioille suuren metallialan holding-yhtiön perustamisesta on nyt pantu piste. Keskusteluissa olivat olleet mukana valtion lisäksi mm. *Norilsk Nickel*, *RusAl* ja *Metalloinvest*. Yritysjärjestelyistä käydyissä keskusteluissa mahdollisen uuden yhtiön perustaminen oli todettu kannattamattomaksi etenkin suhteellisen vahvalla pohjalla olevien yhtiöiden kannalta; esimerkiksi *Norilsk Nickel*llä on edelleen suhteellisen vahva kassavirta ja suhteellisen pienet velat.

Metalliromun keräyksen odotetaan putoavan jyrkästi tänä vuonna. Jo tällä hetkellä metalliromun kerääminen on pudonnut kolmasosaan viimevuotisesta tasosta.

Kemianteollisuudessa suunnitellaan uutta holding-yhtiötä. Sanomalehtitietojen mukaan valtionkorporaatio *Rostehnologii* puuhaa neljän venäläisen kloorinvalmistajan tuomista yhden omistusrakenteen alle yhtiöiden taloudellisen tilanteen ja kilpailukyvyn turvaamiseksi.

Venäjä rakentaa uuden telakan Koiviston lähelle, ilmoitti teollisuus- ja kauppaministeri Viktor Hristenko. Rakennushankkeen arvo on noin 860 miljoonaa euroa. **Pitkään suunnitteilla ollut laivanrakentamisen valtionkorporaatio syntyy huhtikuun alkuun mennessä.** Pietarissa vierailleen pääministeri Putinin mukaan valtionkorporaatio tulee keskittymään niche-tuotteisiin, kuten kelluviin ydinvoimaloihin sekä jääolosuhteissa toimiviin aluksiin. Venäjän valtio aikoo kolminkertaistaa laivatilauksensa tulevien kuuden vuoden aikana.

US Rusal saamassa lisää maksuaikaa länsivelkojiltaan. Oligarkki Oleg Deripaskan alumiiniyhtiö sai kahden kuukauden lykkäyksen velkojensa takaisin maksuun länsivelkojiltaan, joihin kuuluu 70 pankkia *BNP Paribasista* ja *Credit Suissesta* lähtien. US Rusalin velat sekä ulkomaalaisille että venäläisille pankeille ovat suuruudeltaan yhteensä noin 11 mrd. euroa.

Liikenne ja telekommunikaatio

Suuret tiehankkeet jäihin? Liikenneministeri Igor Levitin on ilmoittanut, että tienrakennus ja -parannushankkeita on välttämätöntä tarkastella uudelleen talouskriisin vuoksi. Liikenneministeriön tulee leikata kulujaan kaikkiaan noin 30 % ja pääosa säästöistä tultaneen tekemään juuri maanteiden rakentamisessa ja kunnostamisessa. Suuret infrastruktuurihankkeet siirrettäisiin hänen mukaansa tuleville vuosille. Pääministeri Putin puolestaan linjasi vähän tämän jälkeen, että teiden ylläpitoon korvamerkitään tänä vuonna peräti viimevuotista enemmän rahaa.

Uusien autojen tuonti romahti tammikuussa noin neljäsosaan edellisvuodesta. *Avtostatin* mukaan Venäjälle tuotiin tammikuussa noin 29 800 uutta henkilöautoa, kun vastaava luku vuotta aiemmin oli noin 112 600. Tuontilukujen odotetaan pysyvän matalina myös tulevina kuukausina, sillä autokauppioiden varastoissa on tällä hetkellä autoja ainakin 2-3 kuukauden tarpeiksi. AEB:n (*Association of European Businesses*) mukaan tammikuussa myytiin kaikkiaan noin 117 000 uutta tuontiautoa, mikä omalta osaltaan kertoo varastoissa olevan runsaasti myytävää. Varastojen koosta kertoo myös se, että ajanjaksolla tammikuu 2008 - tammikuu 2009 myytiin 430 000 uutta tuontiautoa vähemmän kuin maahan tuotiin.

Rautatiekuljetukset vähenivät helmikuussa 24 % edellisvuodesta. Tammikuussa pudotus oli 33 %. Helmikuun lievästi positiivisempia lukuja ei kuitenkaan pidetä pysyvänä merkinä käänneestä parempaan, vaan niissä nähdään lähinnä hiljaisen tammikuun vaikutus yleiseen taloudelliseen toimeliaisuuteen.

Venäjän rautatiet (RZhD) saa kuluvana vuonna 45 miljoonaa euroa valtion tukea kotimaista tuotantoa olevien **autojen maksuttomaksi kuljettamiseksi Venäjän Kaukoitään**. Kyseisellä summalla arvioidaan voitavan kuljettaa mantereen halki noin 100 000 henkilöautoa. Kuljetukseen oikeutettavien autojen lista on vahvistettu, siihen sisältyy sekä venäläisiä merkkejä että Venäjällä valmistettavia ulkomaalaisia merkkejä.

Uuden Rosavia-lentoyhtiön käynnistyminen viivästyy. Valtionkorporaatio *Rostehnologiin* ja Moskovan kaupungin omistama uusi lentoyhtiö ei aloita toimintaansa suunnitellulla aikataululla. Rosavian muodostavat yhtiöt eivät tule yhdistymään eivätkä vielä edes koordinoimaan aikataulujaan ja reittejään kesäkaudella, kuten aiemmin ilmoitettiin. Syinä ovat ilmeisesti niin teknisen valmiuden kuin rahoituksenkin puute. Ensimmäisetkin yhdistymisen askeleet siirtyvät siis ainakin seuraavalle talvikaudelle. Rosaviaan kuuluvat lentoyhtiöt ovat samaan aikaan - ensimmäisinä ilmailusektorin yritysinä - saaneet valtion kriisitukea, yhteensä noin 110 miljoonan euron edestä.

Hallitus on käynnistänyt luototusohjelman "luotettaviksi lainaajiksi" tunnetuille lentoyhtiöille, jotka kuljettavat yli miljoona matkustajaa vuodessa. Luotot myöntää *Vneshtorgbank* 18 prosentin korolla. Suurin osa lentoyhtiöistä on ottanut tuettua lainaa. Vain *Aeroflot* uskoo saavansa lainaa halvemmalla. *Sibir* ei voi ottaa lainaa, koska sen kaikki omaisuus on jo lainojen vakuutena ja velkojen uudelleenjärjestely kesken.

Telenorin Vympelkom-oikeusjuttu murentaa yrityslain perusteita? Oikeusasiantuntijat pitävät huolestuttavina oikeusistuimien Telenor-päätöksiä, jotka nojautuvat muun muassa näkemykseen siitä, että Telenorin tulee yhtiönä vastata henkilöedustajansa Vympelkomin hallituksessa tekemistä linjauksista, vastoin osakeyhtiölain kirjainta. Omskilainen vetoomustuomioistuin määräsi hiljakkoin Telenorin maksamaan 1,35 miljardia euroa matkapuhelinoperaattori Vympelkomille sillä perusteella, että Telenorin edustaja Vympelkomin hallituksessa vastusti Vympelkomin laajentumissuunnitelmaa Ukrainan markkinoille, mistä puolestaan aiheutui kanteentekijän näkemyksen mukaan Vympelkomille jopa 3 miljardin euron tappiot. Sittemmin on huomattu tuomion perusteena olleessa asiantuntijalausunnossa merkittäviä laadullisia puutteita. Asia viedään ylempään oikeusasteeseen.

Kauppa

McDonald's laajentaa Venäjällä. Kriisi vie, kriisi tuo: Pikaruokaketju McDonald's on ilmoittanut investoivansa Venäjälle kuluvana vuonna yli 90 miljoonaa euroa ja aikoo avata ennen vuoden loppua 40 uutta ravintolaa. Yhtiön investoinnit Venäjällä tulevat tämän myötä olemaan vuotta 2008 suurempia. McDonald's ilmoitti myyntilukujensa tammikuussa kasvaneen edellisvuodesta. Moskovan Pushkinin aukiolla sijaitseva McDonald's oli vuonna 2008 koko pikaruokaketjun globaalien myyntilukujen ykkönen.

Kirjakauppaketju Bookberry konkurssiin. Yksi Moskovan katukuvan näkyvimmistä kirjakauppaketuista (liikkeitä oli enimmillään 13) on jättänyt konkurssihakemuksen. Bookberry ei onnistunut sopimaan velkojensa kanssa velkojen uudelleenjärjestelyistä eikä myöskään neuvottelemaan liiketilojensa vuokrien alentamisesta vuokranantajiensa kanssa. Bookberry kuuluu Oleg Deripaskan yritysraikenteisiin.

Energia

Gazprom täytti investointisuunnitelmansa viime vuodelta 98-prosenttisesti ja käytti *Vedomosti*-lehden tietojen mukaan investointeihin kaikkiaan 804 mrd. ruplaa eli noin 22 mrd. euroa. Tuotantotavoitteesta (563 mrd. kuutiometriä) Gazprom jäi jälkeen tuotettuaan kaasua viime vuonna vain 550 mrd. kuutiometriä. Tuotetusta kaasusta maksettiin kuitenkin budjetoitua hieman korkeampi hinta. Tänä vuonna näkymät ovat toiset ja odotettavissa on leikkauksia suunniteltuihin investointeihin. Tammihelmikuussa Venäjän kaasuntuotanto laski 13 % edellisvuoden vastaavaan ajankohtaan nähden.

Gazprom ja Unkarin kehitys pankki sopivat South Stream -putkihanketta toteuttavan yhteisyrityksen perustamisesta. Yrityksen tehtävänä on rakentaa Unkarin läpi kulkeva osa putkea

(kapasiteetti 10 mrd. kuutiometriä kaasua vuodessa). Muita kauttakulkumaita Italiaan ja Itävaltaan vietävälle Mustanmeren kaasulle ovat Bulgaria, Serbia ja Kreikka.

Bogutshanskin vesivoimalan rakentamista pyritään jatkamaan. Oleg Deripaskan rahoitusvaikeuksissa oleva *Rusal* ja vesivoimayhtiö *Rusgidro* jatkavat neuvotteluja 720 milj. dollarin lainan ehdoista tarkoituksena jatkaa 3 gigawatin tehoisen voimalahankkeen toteuttamista (kokonaisarvo 4,8 mrd. dollaria). Lainaa valtionpankeilta hakee Rusalin ja Rusgidron Kyprokselle rekisteröity yhteisyrittäjä, *Boges Ltd*. Angara-joen virrasta saatavaa lisävoimaa tarvitaan pyörittämään Rusalin uutta alumiinitehdasta, jonka kapasiteetiksi tulee 600 000 tonnia vuodessa. Neuvotteluja kuvataan vaikeiksi johtuen Rusalin heikosta rahoitusasemasta ja alumiinin alhaisesta maailmanmarkkinahinnasta.

Ulkomaantalous

Tuonti pohjassa tammi-helmikuussa. Venäjän tuonti IVY-maiden ulkopuolelta oli tammi- ja helmikuussa dollariarvoltaan peräti kolmanneksen pienempi kuin vuotta aiemmin ja euroissa laskien neljänneksen pienempi. Suurimmista tavararyhmistä kone- ja laitetuonti (pl. kuljetusvälineet) putosi lähes 40 % ja kuljetusvälineiden tuonti 60 %. Kemian tuotteita tuotiin 30 % vähemmän kuin vuotta aiemmin ja elintarvikkeita ja niiden raaka-aineita viidesosa vähemmän. TEVA-alan tuonti säilyi ennallaan.

Ulkomaankaupan sääntely

Venäjän tulli siirtää tullauspisteitään ulkorajojen läheisyyteen. Tämä tapahtuu Venäjän tullin hyväksymän periaateohjelman mukaan vuoteen 2020 mennessä. Tiettyjen tavararyhmien kohdalla (esimerkiksi tärkeiden investointihankkeiden puitteissa kuljetettavat tavarat, suurten teollisuusyritysten maahantuomat raaka-aineet sekä tietyt erityistä asiantuntemusta edellyttävät tavarat) nykyisiä tullauskäytäntöjä ei periaateohjelman mukaan tulla muuttamaan. Moskovasta ja Pietarista ollaan jo nyt siirtämässä tullauspisteitä kaupunkien ulkopuolisille alueille. Moskovaan tulee jäämään ainoastaan lentotulli, kansainvälisten näyttelyjen tulli, kansainvälisen postin tulli ja diplomaattitulli.

Hallitus päätti välttämättömien lääkkeiden hintojen pakollisesta rekisteröinnistä. Uuden "pehmeäksi" luonnehditun sääntelymuodon arvellaan kattavan 20 % myynnissä olevista lääkkeistä. Korvattavien lääkkeiden lista käydään läpi ja kotimaisten lääkkeiden osuutta lisätään milloin mahdollista. Lääkealan yritysten ensireaktiona oli epäily siitä, että säänneltyjen hintojen tuotteet voivat korvautua kalliimmilla tuontivalmisteilla, jos kaupankäynti hintasäännellyillä lääkkeillä tulee kannattamattomaksi.

Hallitus korotti vauvoille tarkoitettujen meijerituotteiden tuontitullia 5 prosentista 15 prosenttiin. Tullien korotus astuu voimaan huhtikuun lopussa.

Hallitus on määrännyt sesonkiluonteisen tuontitullin riisille ja siitä valmistettaville jauho- ja suurimotuotteille. Tuontitullin suuruus on 0,16 euroa / kilo ja se on voimassa toukokuun puoliväliin saakka.

Hallituksen ulkomaankaupan suojoimista päättävä komissio esittää viiden prosentin tuontitulleja suurelle joukolle laitteita ja niiden osia. Tuontitulleja määrättäisiin kotimaisen tuotannon suojelemisen nimissä tuotteille, joiden suoria kilpailijoita valmistetaan Venäjällä. Lehtitietojen mukaan mahdollisia kyseeseen tulevia tuoteryhmiä voisivat olla muun muassa tietyt tyypiset höyrykattilat, laivojen moottorit, virtausmittarein varustetut pumput, tietyntyyppiset pneumaattiset pumput, ilmastointilaitteet, nesteiden suodatus- tai puhdistuslaitteet, tietyt nostimet ja hihnakuljettimet sekä tietyntyyppiset metsätalouden koneet ja laitteet. Hallituksen päätöksiä mahdollisista suojoimista odotetaan maaliskuun kuluessa. **Metalliteollisuuden suuryritykset ovat pyrkineet vaikuttamaan hallitukseen** sinkki- ja polymeeripinnoitetun valssatun teräksen tuontitullien korottamiseksi, mutta toistaiseksi turhaan.

Ensimmäinen varapääministeri Viktor **Zubkov on sanonut, että Venäjä tulee pitämään kiinni nykyisestä tulli- ja tariffipolitiikastaan elintarvikkeiden suhteen**, eikä aio "ainakaan 2-3 vuoteen" laskea elintarvikkeiden tuontitulleja.

Suomen suurlähetystö, Moskova